

Kitap
Tanıtımı

Aile ve Çocuk Eğitimine İlişkin 10 Kitabın Kısa Tanıtımları

Fatma Gültekin

Aile Akademisi
Kitap Tanıtımı

Aile ve Çocuk Eğitime İlişkin 10 Kitabın Kısa Tanıtları

Fatma Gültekin

Tina Miller, ANNELİK DUYGUSU, Mitler ve Deneyimler, İletişim Yay.,2010, İstanbul

Tina Miller Dünya sağlık örgütünde danışmanlık yapmış, UNICEF’te ortak çalışmalar da bulunmuş Batılı bir sosyologtur. Annelik Duygusu kitabında; Özellikle Bangladeş, Solomon Adaları ve Birleşik Krallıkta bir grup kadının anne olurken ve çocuklarını büyütürken yaşadığı deneyimleri bir araya getirerek saha çalışması yapmıştır.

Kitabında, özellikle meslek sahibi, hayatlarını bir erkek gibi yaşayan 17 batılı annenin anneliğe geçiş serüvenleri, anlatımları dikkatimizi çekiyor. Bu anlatımlar bilimsel kriterlerde ele alınmaktadır. Yazar kitabında, bu anlatımlardan, değişik kültürdeki annelik anlayışlarından ve deneyimlerinden yola çıkarak anneliği yeniden anlamlandırmaya çalışıyor.

Yazarın sunmaya çalıştığı kuramsal çerçeve tartışılabilir. *Ancak biz özellikle bu kitapta meslek sahibi olmuş, bireysel yaşamaya alışmış bu annelerin kendi hayatlarından, özgürlüklerinden vazgeçmek zorunda kalmalarının onların dünyasını nasıl değiştirdiğini, yeni duruma alışmaktaki güçlüklerini okuyarak, Batılı kadının fitratından ne kadar uzaklaştırıldığını görmekteyiz. Hamile kaldıklarında ebeveynlik hazırlık kursuna giden, doğumu doktorların eşliğinde yapan, çocuğunu uzmanların görüşleriyle ve yardımlarıyla büyüten bu annelerin durumu bizi hayretler içinde bıraksa da aynı yadırgayıcılığın Asyalı kadına karşı Batılı anneler tarafından da sergilendiğini görüyoruz. Evde doğum yapan, anneliği annesinden öğrenen, evde tek mesleği çocuğuna bakmak olan annelerin deneyimi onlara yabancı gelmektedir.*

Yazar kitabında kendi kültüründe var olan annelik anlayışını sorgulamaktadır. Değişik kültürlerdeki deneyimleri kendi kültüründeki kadınlara ufuk açıcı deneyimler olarak sunmaya çalışsa da doğu kültürüne karşı eleştirel bakış açısını sergilemekten de geri kalmamaktadır. (Anne çocuk ölümleri, Anneliği güvenli hale

getirme, kadına bakış, ataerkillik, çocuk sahibi olmanın üreme amaçlı addedilmesi gibi...)

Anneliği kaygı verici bir durum gibi algılayan ve anneliği gerçekten arzulayan annelerin okumasını tavsiye ettiğimiz bu kitapta özellikle bu anlatıların bir ders niteliği taşıdığını düşünüyor ve faydalı olacağını ümit ediyoruz.

İlber Ortaylı, OSMANLI TOPLUMUNDA AİLE, Timaş yay., 2009, İstanbul

Ünlü bir tarihçi olan yazarın yayınlanmış birçok eseri bulunmaktadır. İlber Ortaylı, Osmanlı Toplumunda Aile kitabında; geçmişe ışık tutarak bugün bozulmaya yüz tutmuş aile yapısı için okuyucuya adeta yol göstermektedir.

Yazar, abartılmış ve zihinde dayanağı olmadan yaratılmış bir ata anlayışına karşıdır. Kitabında da sağlam tarihi bilgilere objektif bir şekilde yer vermiştir. Yazar, kitabında şu konulara yer veriyor; Osmanlı Ailesinin Toplumsal Çerçevesi, Ailenin Dini Aidiyyet Ortamı Olarak “Millet” Sistemi, Ailenin Fiziki Ortamı; Mahalle, Toplumsal Tabakaları İtibariyle Osmanlı Ailesi, Ailenin Hukuki Temeli, Ailenin Günlük Yaşamı, Gelenek ve Şeriat Karşısında Hukukun Romanizasyonu...

Ailenin geçmişten bugüne nasıl değiştiğini ve aile hukukundaki değişiklikleri bu kitapta açıkça görmek mümkündür. Aynı zamanda bazı geleneklerin Osmanlı aile yapısında Türk kökenine dayandığını da görmekteyiz. Zamanımız aile yapısıyla sık sık karşılaştırma imkanı bulduğumuz bu değerli bilgilerin okuyucularımıza kendi kültürümüzü sahiplenme imkanı verdiğini de söyleyebiliriz. Ufuk açacağını düşünüyor ve tavsiye ediyoruz.

Frank Furedi, PARONAYAK ANNE BABALIK, İz yay., İstanbul 2013

Frank Furedi, İngiltere’de yaşamını sürdüren Macar asıllı bir psikaytristtir. Paranoyak Anne Babalık, isminden de anlaşılacağı üzere aşırı kaygı ve korku ile çocuklarını bir kavanozun içinde yetiştiren ebeveynlerin eleştirisi üzerinedir.

Kontrol odaklı, kaygılı anne babalar, öngöremedikleri durumlara karşı sabırsızdır. Zamanında, programlı çalışmayla, sıkı denetim ve kontrole her şeyin yapılabileceğine inanan bu yetişkinler, yenilgilere, zayıflıklara, yaşlanmaya dayanamamaktadır. Bu psikolojik kırılganlık ilişkilere de yansımaktadır. Güvene dayalı ilişki kuramayan bu anne babalar için çocuklarına dönük dışarıdan yapılan müdahaleler saldırı niteliği taşır. Sürekli tehlike ve tehdit arayışında olan bu yetişkinler çocuklarını da bir kafesin içine hapsederek hayatta yüksek düzeyde başarılı olmalarını beklerler.

İşte yazar, kitabında bu tutumun hem ebeveyn için zararlarını hem de çocuk için zararlarını ortaya koymuştur. Çözüm olarak güvene dayalı ilişkiler çerçevesinde doğal eğitimi savunmaktadır. Güvenli, serbest ve doğal bir ortamda kendisini keşfeden çocuğun psikolojik dünyasının daha sağlam olacağını söyleyen yazara katılıyoruz. Anne babalara, güvene dayalı bir ilişki ile doğru rehberlik ederek çocukları üzerinde otorite kurmalarını tavsiye eden yazarın özgürlükçü, doğal yaklaşımının kulağa hoş geldiği şüphesiz.

Ancak ideal olanı uygularken modern şehrin handikaplarını göz ardı etmemek gerekir. (Sosyal tehlikelerin fazlalığı, zaman baskısı, rekabete dayalı ortamlar, sanal dünya vs..) Okuyucularımızın bu hususa dikkat etmelerini tavsiye ediyoruz. Kitabın çocuklarına paranoya derecesinde hassasiyet gösteren anne babalara rehberlik edeceğini düşünüyor okuyucularımıza tavsiye ediyoruz.

Ömer Miraç Yaman, APAÇI GENÇLİK, Açılım Kitap, İstanbul 2013

Kendisi bir sosyolog olan yazar bu kitabında gençlerin toplumsal davranış ve yönelimlerini inceler. Apaçi Gençlik, İstanbul'da özellikle son yıllarda ortaya çıkan yeni bir altkültür grubu, Apaçiler üzerine yapılan nitel bir çalışmadır. Apaçi gençlerin kimlere dendiği, bu gençlerin aralarında kurduğu ilişkiler, eğitim ve meslek algıları, kültürel kodları, ailenin anlamı, gençlerin gözünden İstanbul, din ve siyaset gibi konular geniş bir biçimde incelenmektedir.

Bu kitapta, toplum tarafından kıro, maganda, zonta, hırbo gibi yakıştırmalarla anılan ve çoğunlukla doğudan göç ederek İstanbul'a gelmiş, varoşlarda yaşayan yoksul çocukların değerlere aykırı yaşantılarını bulacaksınız. Toplumsal gerçeklikleri görebilmek ve çocukları sosyal tehlikelere karşı daha uyanık kılabilmek için okunması ve kaçırılmaması gereken bir kitaptır. Aile akademisi olarak okuyucularımıza tavsiye ediyoruz.

Prof. Dr. Mehmet Zeki Aydın, AİLEDE AHLAK EĞİTİMİ, Timaş yay., İstanbul, 2009

Din Eğitimi Anabilim dalında öğretim üyesi olan Mehmet Zeki Aydın Ailede Ahlak Eğitimi Kitabında, bir ailenin ahlak eğitiminde dikkat etmesi gereken ilkeleri izah etmektedir.

Kitapta oldukça yalın bir dil kullanılmıştır. Okuyucuların rahatça okuyabileceği ve anlayabileceği bu kitapta oldukça değerli bilgi ve öneriler mevcuttur.

Kitabın giriş bölümünde Ahlakın tanımını yaptıktan sonra Ahlak ile ilgili teorilere kısaca değinen yazar, ahlak eğitiminin amacı ve önemini belirtir. Kitabında, Sürekli tekrar edilen davranışların insanın karakteri haline geleceğini, insanın eylemlerini devamlı olarak doğruluk şartlarına uydurmasının bu doğru ve düzenli hareketleri, güzel ahlaki alışkanlıklar, yüksek karakterler halinde elde etmesinin ahlak eğitimi olduğunu söyler.

Çocukta disiplin sağlama, doğru iletişim ve örneklik oluşturma, çocuğun arkadaşlık ilişkileri, çocuğa nasıl takip ve denetim sağlanacağı, çocuğa gösterilen tutumların doğruluğu ve yanlışlığı, çocukta vicdan oluşturmada dikkat edilmesi gereken hususlar gibi birçok konuda aileye rehber kaynak niteliği taşıyan bu kitabı aile akademisi olarak okuyucularımıza tavsiye ediyoruz.

David A.White, ÇOCUKLAR İÇİN FELSEFE, ODTÜ yay., Ankara 2012

Felsefe alanında doktora yapan ve yıllarca felsefe dersleri vermiş olan yazarın on yaş üzerindeki çocuklar için hazırladığı bu kitap, çocuklara düşünmeyi öğretmek ve sevdirmek amacını taşımaktadır.

Değerler, Bilgi, Gerçeklik, Sorgulayıcı Düşünme üzerine sorulmuş ilginç soruların cevaplarının tartışılarak, örnekler üzerinden gidilerek, soru cevap yollarıyla bulunmasına dönük zihin açıcı bir kitaptır. Kitapta; Çocukların dünyası göz önünde bulundurularak hazırlanan sorular çocukların dikkatini çekecek niteliktedir.

“Kimin arkadaşınız olduğunu nasıl anlarsınız? Okulda gösterdiğiniz çabaların karşılığında ödüllendirilmeli misiniz? Eğlenmek sizi çalışmaktan daha mı mutlu eder? Hiç yalan söylemeli misiniz? Başka biri sizin duygularınızı anlayabilir mi? Herhangi bir şey şans eseri olabilir mi? İmkânsız şeyler olası hale gelebilir mi? ...” türünden soruların sorulduğu ve çocuklara davranışlarını daha bilinçli sergilemeye sevk eden bu kitabın okuyuculara ufuk açacağını düşünüyoruz.

Dikkat edilmesi gereken nokta ise yazarın yunan felsefesini ve batılı filozofları temel kaynak olarak kullanmasıdır. İslam filozoflarının ya da doğu felsefesinin yer almadığı bu kitabı okurken farklı düşüncelerin de var olduğunu unutmadan kitaptan yararlanmanızı tavsiye ediyoruz.

Doç. Dr. İsmail Karagöz, AİLE VE GENÇLİK, Türkiye Diyanet Vakfı yay., Ankara, 2009

Küçük bir el kitabı niteliğinde olan Aile ve Gençlik Kitabında yazar İlk bölümde, ayet, hadis ve fikhın ışığında ailenin kurulması, devamı, boşanma, aile içi görev ve sorumluluklar, aile içi sorunlara kısa, öz ve doyurucu açıklamalar getirmektedir. İkinci bölümde ise yine ayet, hadis ve fikhın ışığında, Gençlik döneminin önemini, gençliğin görev ve sorumluluklarını, Müslüman bir gencin nasıl olması gerektiğini yalın bir şekilde izah etmiştir. Kitabın aile içi ilişkilerin İslami ilkeler çerçevesinde şekillenmesine katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz. Aile akademisi olarak okuyucularımıza tavsiye ediyoruz.

Yurdagül Konuk, OKULÖNCESİ ÇOCUKLARDA DİNİ DUYGUNUN GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ, Türkiye Diyanet Vakfı yay., Ankara 1994

Okulöncesi Çocuklarda Dini Duygunun Gelişimi Ve Eğitimi, Okul öncesi çocuklarda yapılan araştırma sonuçlarına dayanır.

Bilimsel yöntem ve araştırmalar eşliğinde çocuklardaki dini anlayışı izah eden bu çalışmada; dini kavramların dini ve psikolojik açıklamaları, aile, çocuk ve din arasındaki ilişkiler irdelenmiştir.

Kitapta, *Din ve Aile başlığında*; Dinin Mahiyeti, Ailenin İşlevleri ve Din Eğitiminde Ailenin Önemi, *5 ve 6 Yaşlarındaki Çocuklarda Din Duygusunun Gelişimi başlığında* ailelere dönük anket çalışması ve sonuçları, *Araştırma Sonuçlarında* ise Çocukların Allah kavramı, İbadet Kavramı İle İlgili Algıları, Çocukta İlahi Sevgi ve Korkuya Dönük Bulgular, Dini Bilgileri Annenin Öğretmesine dönük bulgular, Dini Konulardaki iletişim detaylıca işlenmiştir. Son bölüm de ise Allah Kavramı, İbadet Kavramları, Anne ile çocuk arasındaki iletişim farklı kuramlar, araştırma ve deneyler eşliğinde izah ediliyor.

Okulöncesi çocuklarında 2,5-3 yaşlarından itibaren din eğitiminin anlam kazandığını, bu yaşlarda Allah'a inanma ve bu inancın bir göstergesi olan ibadet etme duygusunun, yalnızca bir çekirdek halinde bulunduğunu, din eğitiminin sevgi, korku, bağlanma gibi ana duyguların üzerine temellenen bir duygu olduğunu söyleyen yazarın bu ufuk açıcı araştırma sonuçlarından ve yorumlarından Aile akademisi olarak faydalanmanızı tavsiye ediyoruz.

Oriol Ripoll, BİRLİKTE OYNAYALIM, Dünyanın Dört Bir Yanından 100 Oyun, TÜBİTAK yay., Ankara 2010

Oyun, çocuklara hareket etmeyi, düşünmeyi ve birlikte yaşamının gerekliliklerini öğreten önemli bir araçtır. Sadece çocukların değil yetişkinlerin de bu gereksinimlerini karşılar.

Hem batı hem de doğu ülkelerinde oynanan gelenekselleşmiş 100 oyunun tanıtıldığı kitapta oyunlar türüne göre, amaçlarına göre, kullanılan materyale göre gruplanmıştır. Oyunlar 2, 3, 6 kişiliktir. Grup olarak oynanabilen bu oyunların malzemelerini evde rahatça hazırlayabilirsiniz. Oyunlar vasıtasıyla hem çocuğunuzla hem de arkadaşlarınızla ilişkilerinizi daha pozitif hale getirebilirsiniz.

Çocuğuyla kaliteli zaman geçirmek isteyen anne babalara, faydalı olacağını düşündüğümüz bu etkinlik tarzındaki oyunları tavsiye ediyoruz.

Hayati Hökeleklİ, GENÇLİK, DİN VE DEĞERLER PSİKOLOJİSİ, Ankara Okulu, Ankara 2002

Din psikolojisi alanında prof olan yazarın yayınlanmış bir çok makalesi ve alanıyla ilgili araştırmaları mevcuttur.

Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi adlı eser, yazarın kendisi ile birlikte dokuz akademisyenin araştırma ve çalışmalarının yer aldığı bir eserdir.

Kitabın ilk konusu; **Gençlik ve Din ile Hayati Hökeleklİ'ye aittir.**

Gençlik dindarlığının sorunlarının ve dinin gençlerin hayata etki ve sonuçlarının ele alındığı araştırmada Hökeleklİ, dinin ruh sağlığını koruyucu ve geliştirici en büyük psikolojik etken olduğu, çocuk ve gençlerin dini yönden gelişmelerinde eksik kusurlu, yetersiz kalan yönlerin tespit edilmesi gerektiğini vurgular. Bu sorun tespit edilmeli ve giderilmeye çalışılmalıdır çünkü; eksik ve hatalı yapılanmış bir dini anlayışın yıkıcı etkisi fazladır, sapma ve yabancılaşmayı beraberinde getirir.

Bu araştırmanın okuyucuya ufuk açacağını düşünüyor ve tavsiye ediyoruz.

Kitabın ikinci konusu; **Gençlik Döneminde Kimlik ve Din'dir.** Araştırmasıyla önemli bir soruna ışık tutan **Naci Kula** gençliğin kimlik arayışını ve dini algısını bilimsel verilerle ortaya koymaktadır;

“Din kişiye günlük hayatını nasıl geçirmesi gerektiği, hayatın amacı ve benzeri konularda kişiye bir hayat felsefesi kazandırır. Ancak araştırmalar dinin, gençlerin

hayat felsefesi kazanmasında rolü olmadığı yönünde sonuçlar vermektedir.” Bu algılamanın nedenlerine değinen Kula, Ergenlerin hayat felsefesi olarak dini kavramalarının zorluğuna, dini değerlerle sosyal hayatı birleştirmelerinin zaman alacak bir sürece yayıldığına değindikten sonra, Dindeki kader anlayışının ergenin cinsel kimlik algısını kolaylaştırdığına değinir.

Kitabın üçüncü konusu, **İbrahim Gürses’e aittir. Dindarlık İle İlgili Tutumlar Ve Otoriteryen Kişilik İlişkisi**, Üniversite öğrencileri üzerindeki araştırma sonuçlarına dayanır.

Din psikolojisi alanında önemli bir çalışma olan araştırmada, Sosyal psikolojinin Kişilik teorilerinden otoriteryenizm kavramı inceledikten sonra dinin kişilik üzerindeki etkisine değinilmektedir. Doğmatizm Ve Dindarlık İlişkisi, Önyargı Ve Dindarlık İlişkisi, Kadercı Bağımsız Kişilik, İçten Dıştan Denetimlilik, DİN KİŞİLİK İLİŞKİSİ, Dindarlık Tipleri, Dindarlık Tutumları gibi oldukça değerli bilgiler mevcuttur. Kişilik ile ilgili batılı kuramların hâkim olduğu bir iklimde kişiliğe İslami literatürden yaklaşan bu araştırmanın okuyucularımızı aydınlatacağını düşünüyoruz.

Kitabın dördüncü konusu **Akif Hayta’ya aittir. İbadetler ve Ruh Sağlığı** , dini pratikler ile psiko sosyal uyum arasındaki ilişkiyi inceler ve önemli tespitlerde bulunur;

Gençlerin ibadetler ve din yoluyla öfke, şiddet, kaygı gibi duygularını kontrol ettiğini, inanç ve ibadetlerin, namaz, oruç, dua, tevbe, sadaka gibi dini pratiklerin sorunların üstesinden gelmede insana güç verdiğini, insanın psiko sosyal uyumunu pozitif yönde etkilediğini söyleyen yazarın araştırmasını okuyucularımıza tavsiye ediyoruz.

Kitabın beşinci konusu; **Halil Ekşi’ye aittir. Din Eğitimi, Gençlik ve Kişilik**, imam hatip lisesi öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmaya dayanıyor.

Kişilik kavramı, din ile kişilik arasındaki ilişki, okul çevresi ve kişilik konularını işleyen, daha sonra bir grup imam hatip öğrencisinin kişilik tiplerini araştırarak

bilimsel bir takım sonuçlara varan yazar, din eğitimine dair önemli ve değerli öneriler sunmaktadır. Ufuk açacağını düşünüyor ve tavsiye ediyoruz.

Kitabın altıncı konusu; **Nurten Kimter'e aittir. Dini İnanç, İbadet ve Duanın Umutsuzlukla İlişkisi** Üzerine üniversitede okuyan bir grup genç üzerine yapılan çalışmaya dayalı araştırmadır.

Araştırmada, Umut, umutsuzluk, DİN VE UMUT, dini ibadet ve umut, dua ve umut konuları ele alınmıştır. İbadetlerin, inancın, duanın, gençliğin geleceğe dair iyimser ve ümitvar olmaları üzerindeki etkisini inceleyen bu çalışmanın okunmasını tavsiye ediyoruz.

Kitabın yedinci konusu; **M. Akif Klavuz'a aittir. Ergenlerde Özdeşleşme ve Din Eğitimi** üzerinedir.

Araştırmada ergenlerin fiziki ve psikolojik özellikler yönünden kendilerine en çok benzeyen, kendilerine sevgi gösteren, güç ve üstünlük özelliklerine sahip modellerle özdeşleştiklerini söyleyen yazar, araştırmasında gençlerin eğitimlerinden sorumlu olan kimselere seslenir, onlara ahlaki, dini tutum ve davranışlarda örnek olmaları gerektiğini söyler. Bu ufuk açıcı araştırmayı okuyucularımıza tavsiye ediyoruz.

Kitabın sekizinci konusu; **Abdulkerim Bahadır'a aittir. Ergenlik Döneminde Dini Şüphe ve Tereddütler** üzerinedir. Dini şüphelerin gençlerde hangi yaş diliminde görüldüğü, ergenlerde suçluluk ve günahkarlık duyguları, cinsiyetin dini şüphelere etkisi, dindar aile çocuklarının dini şüphe yaşayıp yaşamadıkları, din eğitimi gören ve görmeyenlerde dini şüphe durumlarının incelendiği araştırmanın aydınlatıcı olacağını düşünüyoruz.

Kitabın dokuzuncu konusu; **Ahmet Albayrak'a aittir. Ergenlerin Dini Gelişiminde Sevgi ve Korku Motifinin Etkinliği** dir.

Bu araştırma din eğitiminde sevginin önemini ortaya koymakla birlikte din eğitiminde sevgi eğitiminin nasıl olacağı yönünde okuyuculara katkıda bulunacaktır.

